

Sig. 295 56 3.^c
Francisci patricij Episcopi Caletani oratoris serenissimi re
gis Ferdinandi ad Innocentium octauum pontificem Summum
Oratio.

*N*on suz nescius sanctissime ac beatissime pater: qua
le onus mibi incubat: qualēue provinciam sustineā:
Et plane video ingenij mei vires impares esse: atqz
omni er parte deficere. Quis enī tanta metis acie p̄staret: tan
taqz disciplinaqz omnium vberitate polleret: qui se sibi ipsi satis
esse pollicereſ ad dicenduz: coram numine maiestatis tue. Et
presertim in tam celebri clarissimorum viroqz confessu: tanta
qz hominū erpectatione: uel in theatro potius totius orbis ter
rarum. Accedit etiam ad hoc qz vices in presentia gerimus se
renissimi atqz incliti regis Ferdinandi: cuius sapientiā: consi
lium: magnanimitatē: potentiam: omnis Italia admirat. Et
extere quoqz gētes barbareqz natiōes summopere verenſ. Ei⁹
modo iussu atqz imperio huic accessimus: ut pcumbentes ante
sanctissimos pedes tuos: Te: ut dei optimi: marimi vicarium
xpiane religionis antistitez: summū atqz vnicū Romane eccles
ie pastorem veneraremur: coleremus: atqz omni pietate adora
remus: Et eundem regem: imp̄: imis: serenissimā coniugem: li
beros proceres: regnum: vrbes: oppida: fortunasqz omnes: cel
itudini tue cōmendaremus: voueremus: dicaremusqz: prete
rea tibi summopere gratulemur pro hoc diuino munere tuo: p
fusum eius gaudiū efferentes: mirificamqz eius spem indican
tes: quā iure optimo in hoc sacratissimo pontificatu tuo col
locauerit. Hec tam multa: t tam preclara oīa quis exp̄licare po
terit: nisi adiutus fuerit a numine illo tuo prestantissimo: cu
ius vices geris: cuiusqz prudētia summus p̄tiser destinat:
Constitutusqz es: ut scilicet is esse: qui deterrimis seditioni
bus diuturnisqz Italie bellis finem aliquā prescriberes. Et vni
uerse xpiane reipub. optime consuleres. Atqui tu ipse p̄o ingē
tissima clementia tua: mirissimus: placidissimusqz mihi eris:

veniamq; dabis: Si quid inepte: aut minus decore: inter agē
 dū eſfundere: Gratissimum tamen: optatissimumq; mibi erit
 tisſet: vt hic Reuerendissimus dominus meus Archiepisco
 pus Capuanus: vel alius quispiā horū Illustrissimorū domi
 norū: munus hoc dicendi ſuſcepſet: qui prudentia: doctrina
 atq; eloquentia longe melius ſatiſfecſet: Et Serenissimi Re
 gis mētem clarius: lucidiusq; expressiſet. Sed malo equidem
 parēdo habet videri: q; prudentior: si min? eoꝝ dictis auſcul
 tauero: Subiſtēs tamē me ſemp eoꝝ Emēdatiōi paterneq; in
 crepatiōi: Uꝝ ne nimis multa pfitear reliquī omnib? omis
 ſis dicaz Quā de te pater Sanctissime felicia letaq; omnia ſpe
 rare poſſit Ferdinandus Rex: Et omnes christiane religionis
 principes ac populi: Deinde ſubiſtiā: q; leto animo: hilariq; vul
 tu obſequiū: utrāq; obedientiā Celsitudini tue preſtare pol
 liceat. Deinceps vero ſermonem meum perſtingam: et ad me
 tas pcurrere properabo. ne nimia verboꝝ prolilitate: mentem
 tuam: macuſis in rebus occupatā: ſenio ac tedio afficiam. Si
 quis diuine pontifer recte conſiderare velit: et diligēter omia
 animo et cogitatione metiri. Intelliget pfecto mortaliū omni
 um ſpem: irritā vanam atq; inbecillam eſſe: niſi a deo reꝝ om
 nium conditore: artifice: architecto: motore proficiſcat. proin
 de cernim? innocētes viros: et optimo diuino numini concilia
 toſ ſemp bene ſperare. Et iſcirco e maniſtis piculis ſepe euad
 ere. Et ad optatum eritum res nōnunq; proſiliqatas: atq; af
 flictas perducere. Nec quidē ſpes illa habet: quam Simoni
 des Liricus poeta: hominū Reginam eſſe duxit. Et grecorum
 nonnulli doctiſimi viri: affectū omnium dulcissimum eſſe pu
 tauerunt. Cuiusquidē ſententie adſtipulator Bias Brieniensis
 vnuſ e ſeptē grecie ſapiētibus fuſſe dicitur: Quandoquidem
 communis ſpes inter probos homines: mutuā quandam beni
 uolentiā conciliat. Arbitrantur ſiquidem tunc deum reb? eo
 rum consulere: et preſenti auxilio optime cōſpicare. Nō erit igi
 tur admirandū veteres Achademics ſpem ipsam tot tatiſq;

laudibus extulisse. Et eandē etiā inter mortales virtutes con-
 numerasse. Fulta enim diuino presidia multoꝝ bonorum sepe
 numero potētissima causa esse cernit. Eiusmodi verba eo con-
 filio dixi: ut oēs intelligāt in numine maiestatis tue: spem per-
 ingentem collocandam esse. Hęc ut a presagijs quibusdam or-
 diar. Quis nō intelligat felicissimū fidus per te nobis illuris-
 se: Ex quo c̄piani omnes pacem: quietē: atq; ocium sperare pos-
 sint. Ardebat omnis Italia terra mariq; seuissimis ac diuturi-
 nis bellis: nulle pacis conditiones afferebant. Que nō c̄ppri-
 mū irrite infecteq; redderent. Armis omnia strepebant. Cui
 rates atq; opida intestina seditione labozabāt. Itinera ac vie
 oēs obsidebant. Presto aderāt latrones: sicarij: grassatores: et
 miseros quoscq; viatores spoliabant: diripiebant: cedebāt: vul-
 nerabant: ingulabant: trucidabātq;. Nemineq; reducere inco-
 lumēne ad p̄prias lares domesticosq; penates redire sinebāt.
 Quinetiā pyrrate pessimum hominū gennū: vniuersum mare
 infestabant: mioparonibus: lembis: tritemibus: atq; omni na-
 uigiorū genere littora inuadebant. Predas agebant: pecora ab-
 igeabant: captiuos abducebant: et barbarorū more compedibus
 catbenisq; vincitos remigio adigebant. Quo quidem seruitio-
 nibil miserabilius dici aut ercogitari potest. Mercaturam ve-
 ro optimum mortaliū cōvertiū: omni ex parte prohibebant.
 Comeatus quoq; remq; oēm frumentariam adeo arcebant: ut
 admiranda penarie: intolerabilisq; famas: vniuersam pene eu-
 ropam vscy adeo peruaserit: ut cōplures inopes: et pueri: et mu-
 liercule ex inedia perierint. Addebat etiā his erūnis facinus
 deterrinū atq; omnino inerpiabile. Intra pomeriū enī agrūq;
 effatū sacratissime vrbis Rome: que rerum omniū domina dī-
 cta est: et vniuersi terrarū orbis imperium tenere meruit. Inte-
 stina bella: ciuilesq; pugne agebant. Lanta seuitia: tātaq; in
 manitate: ut omnia humano sanguine redundant. Nec tut
 villa ex parte accessus erat ad sacratissimas dei aras: diuiniq;
 numinū templa latebant. Sacerdotes atq; antistites: et sacra-

tissimi p̄ceres p̄nico galero insignes: septi armis: satellitib⁹
q̄ stipati: vit impias sacrilegasq; manus euadere poterat. Cō-
plura alia consulto preterito: aut quibus animus indignatus
pro:sus abhorret: i ingenuas auditoꝝ aures omni ex parte for-
midant. Dicendūq; profecto arbitror: omnia hec diuina prouid-
entia: que te nobis Antistite matim⁹ destinavit: desedisse:
quieuisse: pacataq; a deo esse: ut aurea secula (si poetis auscul-
tare volumus) sperare possumus. Et iusticiā illaz: que ppter
hominū cedem terras reliquerat: et ad superos migrauerat: ad
nos aliquādo redituram. Quam primuz quidem celeste illud
tuum sidus emicuit: pacis cōditiones: vltro: citroq; date acce-
pteq; sunt. Italicus omnis furoz cecidit. Intestine seditiones
quieuerunt. Libera sunt viatoribus itinera: latrones capti: fu-
gatiq; penas dederunt. Pirrate subductis nauigis: mare libe-
rum nautis institutoribusq; reliquerint. Annona ipsa et esculen-
ta: poculentaq; omnia sic abundanter affluunt: ut nō deuicta
vndiq;: sed virgula quadam diuina (ut dicitur) e celo prola-
psa esse videant. Romane quoq; discordie sedate sunt. Princi-
pes maiestatis tue nutum obseruant: Et populus nullum obse-
qui⁹ munus detrectat: venisse Octauij cesaris tēpora oēs vul-
go exclamat. In quibus oīa pacis: quietisq; bona affatim con-
fuebat: his psagis diuinisq; monitis p̄currētibus. Quid ali-
ud dicere possumus: nisi prospera letaq; oīa sperāda esse: te du-
ce: te auctore: et vices saluatoris nr̄i xp̄i inter mortale gerente.
Hugeſ preterea hoc celeste testimoniū: opinione virtutum tu-
arum: que quidē preconio omniū: qui tecum aliqua consuetu-
dine versati sunt: diuine potius quā humane haberi possunt.
Nam prudentia: fortitudine: iusticia: grauitate: seueritate: ma-
gnanimitate: pietate: te reliquis oībus p̄ncipib⁹ preferūt.
Clementia aut te silem Julio cesari esse predictant: qui adeo cle-
mens: et humana respic̄ies extitit: ut quasi pro numine quodā
coleretur. Quod quidem ut ostenderet Romana plebs: eidem
comune templū cum dea Clementie edificauerit. Sunt etiam

qui opinentur hanc virtutem preter ceteras omnes Cesari suffragatum esse: ut rerum imperio potiretur. Vereor tamē magnitudinem tuam coram vltorius laudare pater clementissime: ne adulatores assentatores potius esse videar quaz laudatores: ac testis verissimorum virtutum tuarum. Proinde alterā partem breviter attingam: ne multus in dicendi esse videar. In qua quidem propositū fuerat: Ferdinandū regem inclitum: obsequiū vtracq; obedientiam celitudo tue polliceri. Neq; hoc villa ex parte ambigendū esse duco. Nō sit siquidē a teneris annis ex paterna disciplina: nihil esse quod magis regem commendet: et eum magis deo gratum conciliatūq; faciet: quam si xpiane religioni: eiusq; summo pontifici: omni studio: omnique diligētia obsequatur. Nec enim vera pietas est et iusticie pars potissimum. Quam quidem ex Sexti Emperici philosophi grauiissimi opinione dicimus: Scientiam esse colendi dei. Vel ut Hermes Trimegistus theologus acutissimus ait: Focio summi dei habenda est. Que quidē ex oībus animalibus soli homini continetur. Proinde qui deum ignorat: aut despicit is nomen: dignitateq; hoīis amittit: et cū beluis oīno censendus est. Homo enī ad dei contemplationem creatus est: quo et forma corporis indicat: et immortalis mens nostra declarat. Que diuinorum est capaciter meditatur: nunquam quiescit. Firmauerunt hanc regis Ferdinandi opinionem: illustrissimorum maiorum suorum exempla: qui semper xpiane religioni dicatissimi extiterunt: et summis pontificibus obsequentes. Testis mibi sit omnis Italia: ut vetera: que innumerabilia essent omittā. Rex Alfonsi Ferdinandi regis pater: omnium regum temporibus suis prestatis simus extiterit. Et Alerandro macidoni: pyrrho Molosso: et qui buscunq; alijs vetustissimis regibus virtute: et rerum gestarum gloria adequandus. Is cum cerneret Eugenium pontificem maximum Roma egressum: et per alienas urbes quasi errabundum vagari. Et alia ex parte Campaniā: Umbriā: Flaminii: Piceni: agri urbes omnes: partim ab ecclesia aperte dese

cisse: p̄t̄m hostili ferro expugnatas esse. Pr̄mū quidē grauissi
mū indoluit. Deinde cū cerneret Romanā ecclesiā oībus p̄nci
pibus: ducibus: pp̄lisq; neglectui esse: celeri exercitu tracto: t̄
nō parua classe egit: ut Romanus pp̄lus timore parcitus Eu
geniū per legatos sūmis p̄cibus: magnis etiā pollicitationib;
revoicaret. Et sic eundē ope: cōsilio: aurilioq; suo aplice sedi re
stituit: cū magna oīm Italoq; leticia. Formidabat nāq; ne Eu
genius rātis iniurīs lacescit: relicta Italia in transalpinā
gallia trāsmitteret: actiūq; oīno de re romana esset. His rebus
peractis: Alfonsus rex neutiq; per ocīū quiescendū esse durit.
Sed celeri cursu: maritimo cū exercitu in agrū Picenū prendit:
ut in prouiso hosti cōgrederet. Uerū ille ut pr̄mū regis adūctū
per exploratores cognovit: relictō Piceno agro ad proprias se
des remeauit. Et hoc pacto vrbes oīs t̄ opida que in p̄tāte ho
stii erāt: cū presidio aurilioq; destituta essent: t̄ oī spe frustra
rent: patim bello cōpulsa: partim aut̄ venia a rege impetrata:
ad Ro. ecclesiā rediere. Quo quidē bñficio affecta: p̄stinas vi
res suos q̄ia ceciderat recuperauit: t̄ indies magis magisq; ap
cta ē. Ferdinandus & rex paterna terēs vestigia: Ro. eccle sem
per paruit: partesq; eius tutar̄ est: t̄ sūmis pontificibus vltro
astitit. Nā Pauli p̄tificis maximī exercitui: cōtumaces iniuri
as vlciscēti: mille circiter delectos equites: t̄ peditos cōplari
mos in Umbriā misit. Qua quidē manu adiutus: hostē profi
ganit: celeriq; victoria potit̄ est. Quis tñ tacitus p̄terire p̄t:
que Sicto p̄decessori tuo p̄stiterit: q̄b̄ fortia iō sūmoq; potentia
nō dubitauerit ecclesie p̄tes suscipere: eiusq; dignitati cōfūlere
Quibus in rebus marie emicuit virtus ac magnanimitas cla
rissimi atq; illustrissimi Calabrie ducis ei⁹ p̄mogeniti: qui cō
filio: fortitudine: sc̄ia rei militaris t̄ rebus gestis: nō modo du
ces t̄ imperatores oīs nostri t̄pis p̄uertit. Uerū cū omni antiqui
tate certare p̄t: t̄ Hanibali: Marcellō: Sertorio: t̄ quibusq;
pugnatissimis ducibus oī ex parte cōferendus est. Sed ne cru
da vulnera q̄ nōdū cicatricē obdurerūt retractare videar: pau

cis rem perstringā. Vereq; affirmabo: nullū Ro·pontificis ex
erūtū vspīā visuz esse in quo nō socia Ferdinandi regis arma
statim apparuerint: t cōi semp marte pugnatū sit. Ades ut ini
mici oēs Ro·ecclesie infensi: semp eidē lōge ante extiterint: de
creuerintq; prius cū eo decernere: q; impia arma in pontificez
mouerēt. Demū ad exitū perducēda est oratio nra: breuiterq; p
orandum: dicendūq; Ferdinandū regē inclitū hūc illustrissimū
filiū suū (ut clariss lucidiusq; animi sui affectū erga sanctita
tē tuā exp̄meret) t nos eius comites oratores destinasse: ut ob
sequiū ac verā obedientiā sanctitati tue polliceremur: et vere
sincereq; fidei officia spōderemus nūc defutura. Qd quidez
in p̄ntia eius noīe efficimus. tq; ut xp̄i vicariū. Petri successo
rē. pontificē summū. sacerdotē maximū. Ro·ecclesie antistitem
vniuerse religionis xp̄iane presulē recognoscimus fatemur ve
neramur. t omni cultu ac pietate psequimur. prouidentes de
nīq; nihil gratius nibilq; iocundius Ferdinandō regi futuruq;
q; si senserit maiestatis tue numen: eius nota atq; oblationes
leto aīo atq; bilari vultu suscipere. Et eius opib; regno copijs
classe. exercitu. liberis. fortunis. rebusq; oībus ita rti: ac si p:o
prie ac peculiares sacrosante Ro·ecclesie essent.

*Yne
1274*

22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000